

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **Mgr. F. Š.**, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky**, se sídlem Soudní 1672/1a, Praha 4, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 18. 10. 2018, č. j. VS-15831/10/ČJ-2018-8026PR, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 8. 11. 2018, č. j. 54 A 153/2018 – 7,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce se žalobou podanou u Krajského soudu v Praze (dále jen „krajský soud“) domáhal zrušení shora uvedeného rozhodnutí žalované, kterým dle § 17 odst. 5 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, odložila žádost žalobce o poskytnutí informace podané dne 11. 1. 2018 pro nezaplacení úhrady za mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací.

[2] Krajský soud v záhlaví specifikovaným usnesením postoupil věc Městskému soudu v Praze. Dospěl totiž k závěru, že správním orgánem, který ve věci vydal rozhodnutí

v prvním stupni, podle jehož sídla se určuje místně příslušný soud ve smyslu § 7 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s."), je Vězeňská služba České republiky, jejíž sídlo je na území městského obvodu Praha 4. Místně příslušným soudem k posouzení žaloby je tudíž Městský soud v Praze.

[3] Žalobce (stěžovatel) napadl usnesení krajského soudu kasační stížností, ve které navrhl, aby Nejvyšší správní soud toto usnesení zrušil a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení. Argumentoval tím, že podle ustálené judikatury vystupuje za stát příslušná organizační jednotka státu, kterou vymezuje zvláštní právní předpis - v daném případě § 4a zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráži České republiky (dále jen „zákon o Vězeňské službě"), podle kterého za Vězeňskou službu České republiky činí právní úkony její generální ředitel a její zřizované jednotky – věznice apod. v čele se svými statutárními zástupci. Součástí kasační stížnosti učinil stěžovatel i žádost o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

II. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[4] Nejvyšší správní soud na úvod poznamenává, že podáním kasační stížnosti proti procesnímu rozhodnutí krajského soudu (s výjimkou procesního rozhodnutí, kterým se řízení o žalobě končí) nevzniká stěžovateli poplatková povinnost (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19). Napadené usnesení nepochybně právě takovým procesním rozhodnutím je, zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost tudíž kasační soud nepožadoval. Z právě citovaného usnesení rozšířeného senátu současně plyne, že ač je povinné zastoupení stěžovatele bez příslušného právnického vzdělání advokátem obecně jednou ze základních podmínek řízení o kasační stížnosti, ustanovení § 105 odst. 2 s. ř. s. se neuplatní v případech, kdy kasační stížnost směřuje proti procesnímu rozhodnutí učiněnému v řízení o žalobě, jež slouží toliko k zajištění podmínek řízení nebo jeho řádného průběhu. Takovým typem rozhodnutí je i nyní napadené usnesení, jak je již výše uvedeno. V daném případě tak ani podmínka povinného zastoupení stěžovatele advokátem nemusí být splněna.

[5] Nejvyšší správní soud následně posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[6] Kasační stížnost není důvodná.

[7] Stěžovatel zpochybnil závěr krajského soudu, že pro řízení o žalobě je místně příslušný Krajský soud v Praze.

[8] Podle § 7 odst. 2 s. ř. s. „[n]*estanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak, je k řízení místně příslušný soud, v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, který ve věci vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo jinak zasáhl do práv toho, kdo se u soudu domáhá ochrany. Má-li tento správní orgán sídlo mimo obvod své působnosti, platí, že má sídlo v obvodu své působnosti.*"

[9] Pro posouzení věci je tedy stěžejní určit správní orgán, který ve věci vydal rozhodnutí v prvním stupni.

[10] Nejvyšší správní soud se již mnohokrát zabýval otázkou určení místní příslušnosti správních soudů podle sídla správního orgánu, který ve věci vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo jinak zasáhl do práv toho, kdo se u soudu domáhá ochrany, podle citovaného ustanovení. Z dosavadní judikatury vyplývá, že pro posouzení této otázky neexistuje všeobecně platné pravidlo, ale vždy je třeba vycházet z konkrétní právní úpravy působnosti a funkční příslušnosti při určení, kterému správnímu orgánu svěřil v dané oblasti právní předpis rozhodovací pravomoc.

[11] Například v usnesení rozšířeného senátu ze dne 5. 5. 2015, č. j. Nad 288/2014 - 58, kasační soud vyslovil, že *„bylo-li prvostupňové rozhodnutí vydáno v rámci určité větší instituce, je pro určení místní příslušnosti krajského soudu ve správním soudnictví nutno v konkrétním případě posoudit, o kterou ze dvou následujících alternativ se jedná. První možností je, že v rámci této instituce existují samostatné správní orgány v kompetenčním smyslu, které mají (územní) obvody své působnosti vymezen úžeji, než je rámec fungování dané instituce jako celku. Pak se místní příslušnost krajských soudů ve správním soudnictví řídí podle sídel těchto správních orgánů v kompetenčním smyslu. Druhou alternativou je, že ačkoli se rozhodování v rámci dané instituce odehrává či může odehrávat na různých místech (míněno z hledisek geografických), je tato instituce i tak jen jedním správním orgánem v kompetenčním smyslu. Pak je její rozhodování, ať již se odehrává kdekoli, pro účely určení místní příslušnosti přičitatelné pouze jednomu místu, a sice jejímu sídlu. V tomto případě pak bude k řízení ve správním soudnictví příslušný ve všech věcech, v nichž daná instituce rozhodovala jako správní orgán prvního stupně, jediný krajský soud, a sice podle místa jejího sídla.“*

[12] Vždy je třeba vycházet ze základního pravidla, že za „správní orgán“ lze považovat orgán moci výkonné, orgán územního samosprávního celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobu nebo jiný orgán, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. Organizační složka správního orgánu může být správním orgánem rozhodujícím v prvním stupni pouze tehdy, svěřuje-li jí právní předpis určité samostatné rozhodovací pravomoci (srov. rozsudek NSS ze dne 16. 7. 2008, č. j. 3 Ans 8/2008 - 84). Pokud však zákon nevymezuje organizačním složkám správního orgánu s celostátní působností (vnitřním organizačním jednotkám) samostatnou rozhodovací pravomoc, nemohou takové organizační jednotky získat postavení správního orgánu rozhodujícího v prvním stupni podle § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Místní příslušnost soudu podle § 7 odst. 2 s. ř. s. se v takových případech bude řídit sídlem správního orgánu s celostátní působností, nikoli sídlem jeho vnitřní organizační jednotky (srov. např. rozsudek NSS ze dne 15. 2. 2012, č. j. 6 Ads 15/2011 - 143, nebo také usnesení ze dne 28. 11. 2012, č. j. Nad 81/2012 - 71).

[13] O odložení stěžovatelových žádostí pro nezaplacení úhrady za mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací rozhodl ředitel Věznice Oráčov. S ohledem na výše uvedené však lze dovodit, že v právě posuzovaném případě se stěžovatel domáhal poskytnutí informací po Vězeňské službě České republiky (dále jen „Vězeňská služba“) jakožto povinném subjektu ve smyslu § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím.

[14] Věznicím (resp. jejich ředitelům), které jsou ve smyslu § 1 odst. 4 zákona o Vězeňské službě organizačními jednotkami Vězeňské služby, jakožto orgánu státní

správy s celostátní působností, totiž žádný zákon nevymezuje v oblasti poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím samostatnou rozhodovací pravomoc. Nemají tedy v této oblasti postavení správního orgánu ve smyslu § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s., a nelze je tudíž pro účely určení místně příslušného soudu podle § 7 odst. 2 s. ř. s. považovat za správní orgán, který ve věci vydal rozhodnutí v prvním stupni.

[15] Na základě výše popsaných úvah Nejvyšší správní soud přisvědčil závěru krajského soudu, že za správní orgán, který vydal rozhodnutí v prvním stupni, podle § 7 odst. 2 věta první s. ř. s., je třeba považovat Vězeňskou službu České republiky se sídlem Soudní 1672/1a, Praha 4. K projednání stěžovatelovy žaloby je proto podle Přílohy č. 2 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů, místně příslušným Městský soud v Praze.

III. Závěr a náklady řízení o kasační stížnosti

[16] Nejvyšší správní soud vzhledem k výše uvedenému dospěl k závěru, že kasační námitky nejsou důvodné, a proto kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s., poslední věty, zamítl.

[17] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalovanému v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec úřadní činnosti nevznikly, proto soud rozhodl, že se mu náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. prosince 2018

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu